

*Τ*η Δευτέρα ήρθαν οι συγγενείς του γαμπρού με ένα μεγάλο γλυκό φωμί, ρεβυθόψωμο, να μου κάνουν πρόταση να γίνω κουμπάρα. Την Τετάρτη ξεκινήσαμε για το χωριό που θα γινόταν ο γάμος. Από την Πέμπτη φτάναν οι συγγενείς του γαμπρού με τα αρνιά που θα τα σφάζαν για το γλέντι. Το Σάββατο στήθηκαν τα καζάνια που έβραζαν τα κρέατα και άρχισε το γλέντι. Φαΐ, χορός και τραγούδι. Την Κυριακή το πρωί τα μπρατίμια (οι φίλοι του γαμπρού), άρχισαν το ξύρισμα του γαμπρού, ενώ όλοι μαζί τραγουδούσαμε. Σε ένα δίσκο μπακιρένιο, που είχε μέσα ρύζι και αμύγδαλα, ρίχνανε όλοι χρήματα. Ένα μικρό αγόρι κρατούσε στο κεφάλι του το δίσκο και χόρευε. Σαν ξύρισαν και ντύσαν το γαμπρό ήρθε η ώρα να πάνε να πάρουνε τη νύφη. Ο γαμπρός με τα μπρατίμια πάνω στα άλογα με τα φλάμπουρα (σημαίες του γάμου) στα χέρια ξεκίνησαν. Πάνω στο φλάμπουρο υπήρχε καρφωμένο και ένα μίλο που συμβόλιζε τη γονιμότητα. Μαζί τους και οι οργανοπαίκτες με τα χάλκινα. Η νύφη ήταν ντυμένη με τη στολή την

*Το γλέντι του γάμου (Αρχείο πολιτιστικού συλλόγου Θεοδωρακίου).
Και ο χορός της ζωής αρχίζει.
Μήτε τα γέλια μήτε τα δάκρυα ποτέ θα σταματήσουν.
Οι άνθρωποι το ξέρουν.*

παραδοσιακή. Δεμένα τα μαλλιά της σε πλεξούδες και από πάνω το τσεμπέρι. Γύρω από το λαιμό της σειρές ολόκληρες τα φλουριά. Ο γαμπρός φορούσε όμως ευρωπαϊκά ρούχα. Φεύγοντας από το σπίτι της κρατάει στο κεφάλι της ένα ψωμί γλυκό και το σπάζει με τα χέρια της χωρίς να βλέπει σε δύο κομμάτια. Το ένα το ρίχνει προς τα πίσω, είναι για το σπίτι της, και το άλλο το πετάει μπρος για το σπίτι του γαμπρού. Όποιο κομμάτι είναι μεγαλύτερο σημαίνει μεγαλύτερη ευτυχία για εκείνο το σπίτι. Έτσι η νύφη συνήθως κόβει μεγαλύτερο αυτό που πάει στο σπίτι του γαμπρού, γιατί από κει κι ύστερα θα είναι και δικό της το σπιτικό. Όταν ήρθε η νύφη στο σπίτι, της έδωσαν να φάει γλυκό του κουταλιού για να είναι η ζωή της γλυκιά. Το γλυκό συνήθως ήταν τρία κερασάκια. Βλέπω ξαφνικά τη νύφη να στέκεται προς το παράθυρο για πολλή ώρα. Της λέω: Τι στέκεις εκεί τόση ώρα, γιατί δεν κάθεται; Πρέπει να μου πείτε εσείς να καθήσω, αλλιώς δεν γίνεται. Κάτσε κορίτσι μου, της λέω. Ύστερα ήρθε ο παπάς για να γίνει ο γάμος. Τότε ο γάμος γινόταν στο σπίτι και όχι στην εκκλησία. Μετά ξεκινούσε το γλέντι που κρατούσε μέχρι αργά τη νύχτα.

(Βαλεντίνη Τογλάτογλου)

Για ποιον γάμο λες; Παντρεύτηκα στον Πόντο, στην Άτρα ένα Σάββατο βράδυ και τη Δευτέρα βγήκαμε στο δρόμο πρόσφυγες με ένα πάπλωμα μονάχα ο καθένας μας. Και να φανταστείς ότι ο άντρας μου καταγόταν από το στρατηγό Γαβρά της εποχής των Κομνηνών. Εκεί είμασταν πολύ καλά. Αλλά τι να 'κανα; Βλέπεις μ' αγαπούσε ο συχωρεμένος και δεν ήθελε να με χάσει. Φτάσαμε στην Κωνσταντινούπολη, μετά στη Θεσσαλονίκη, από κει στη Βέροια και τέλος στην Αριδαία. Έψαχνα έναν τόπο που να είχε χωράφια για να μπορώ να καλλιεργήσω και να μην πεινάσουμε. Μόλις είχα κλείσει τα 15 και βάδιζα στα 16.

(Πινελόπη Γαβρά)

Στο γλέντι μια γυναίκα γυρνάει με δίσκο και συγκεντρώνει χρήματα για τους νεονύμφους
(Αρχείο πολιτιστικού συλλόγου Θεοδωρακίου).

*Π*αραμονές του Αγίου Δημητρίου ξεκινούσαμε από το Γαρέφι μια ολόκληρη παρέα από αγόρια και μαζί με όργανα πηγαίναμε στους Προμάχους. Κτυπούσαμε τις πόρτες των σπιτιών που ξέραμε ότι είχαν κορίτσια. Παίζαμε με τα όργανα, τραγουδούσαμε και εκείνοι μας κερνούσαν. Έτσι είχαμε την ευκαιρία να γνωρίζουμε τις κοπέλες. Όταν κάποια μας άρεζε, μετά βρήκαμε τρόπο να της κλείσουμε ραντεβού.

(Δημήτρης Μιλτιάδης)